

Årsplan

Tveit Barnehage 2023 - 2024

Innhold

1. Innledning	2
2. Kommunens visjon og verdier	3
3. Presentasjon av barnehagen	4
4. Pedagogisk grunnsyn.....	4
4.1. Barnesyn	4
4.2. Lærings syn.....	4
5. Voksenrollen	5
6. Barns medvirkning.....	5
7. Læringsmiljø	6
7.1. Barnehagens arbeid for et trygt og godt barnehagemiljø	6
7.2. Omsorg.....	8
7.3. Danning	8
7.4. Lek	9
7.5. Læring.....	9
7.6. Språk og kommunikasjon	10
7.7. Mangfold, likeverd og likestilling	10
8. Bærekraftig utvikling	11
9. Progresjon.....	12
10. Digital praksis.....	13
11. Fagområdene	13
12. Overganger	17
12.1. Tilvenning.....	17
12.2. Overgang fra avdeling til avdeling	18
12.3. Overgang fra barnehage til skole	18
13. Dokumentasjon- og vurderingsarbeid	19
13.1. Barnehagen som lærende organisasjon	19
13.2. Dokumentasjon og vurdering	21
14. Samarbeid	21
14.1. Foreldresamarbeid og medvirkning.....	22
14.2. Samarbeid andre instanser	22

15. Barnehagens satsningsområder- tema og årshjul 24

15.1. Vennskap og tilhørighet	24
15.2. Kulturformidling gjennom litteratur og sang	25
15.3. Friluftsliv	28

1. Innledning

I Askøy kommune er det 8 kommunale barnehager med ulik organisering, størrelse og pedagogisk profil, som sikrer et mangfoldig tilbud til kommunens innbyggere. Barnehagene har et tett samarbeid og har utarbeidet felles verdier og felles satsningsområder. Satsningsområdene er beskrevet i Temaplan barnehage 2022-2026.

Ansatte i de kommunale barnehagene har felles kompetanseutvikling og samarbeider på tvers for å sikre en høy kvalitet. Fra høsten 2019 utarbeider barnehagene sine årsplaner ut fra en fastsatt mal. Barnehagenes årsplan bygger på Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Temaplan barnehage gir føringer for kvalitetsutvikling i perioden 2022 – 2026 og beskriver eiers og barnehagemyndighets lokale tilpasning til rammeplanen og prioriteringer i planperioden. Som barnehageeier er kommunen ansvarlig for at barna får en god start på et livslangt læringsløp.

Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold til pedagogisk praksis.

Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan også gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

Figur 1: Planhierarki

2. Kommunens visjon og verdier

Tett på utviklingen – tett på menneskene er Askøy kommunes visjon. Dette betyr at kommunen ønsker å ta en aktiv rolle og være tett på når det gjelder å styre og påvirke utviklingen.

Å være et varmt samfunn med gode levekår innebærer å ha et godt oppvekstmiljø og et rikt kulturliv, og folk som bryr seg om og tar vare på hverandre.

Gjennom kommunes verdier raus, interessert, modig og kompetent skal barnehagen tilrettelegge for trygghet, læring og utvikling i barnas hverdag. Verdiene gir også retning for samarbeid og kommunikasjon og skal sette standard for hva våre ansatte sier og gjør i møte med barn, foreldre, samarbeidspartnere og kollegaer.

(Fra Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030)

Figur 2: Oversikt over hva kommunens verdier betyr for barnehagens ansatte.

3. Presentasjon av barnehagen

Tveit barnehage ligger fint og sentralt til på Tveit med flere turområder, Tveitevannet, skolen og Tveit kirke i umiddelbar nærhet.

Det er en flott skog på uteområdet som vi kaller «Klatreskogen». Her er gapahuk og bål plass, klatretau og trær til å klatre i og busker til å gjemme seg under.

Vi har 4 avdelinger; 2 avdeling for barn fra 0-3 år og 2 avdelinger for barn fra 3-6 år.

Det er et godt samarbeid mellom personalet i hele barnehagen og vi har gode rutiner for en trygg overgang fra liten til stor avdeling. Vi har også et godt samarbeid med Tveit skole om overgang fra barnehage til skole med flere treffpunkt i løpet av det siste barnehageåret.

I år er satsingsområdene våre friluftsliv, vennskap og tilhørighet og kulturformidling gjennom litteratur og sang.

4. Pedagogisk grunnsyn

«Med pedagogisk grunnsyn menes den virkelighetsoppfatning, de kunnskaper, verdier og holdninger som ligger til grunn for pedagogisk virksomhet» (Lillemyr & Søbstad).

4.1. Barnesyn

I vår barnehage har alle barn sin egen verdi og alle skal møtes med respekt for den de er. Barn kan! De er kompetente, nysgjerrige og lekende. Barn er viktige for hverandre og alle skal inkluderes i fellesskapet.

4.2. Læringssyn

Leken er barnas viktigste læringsarena og barna lærer gjennom samhandling med andre barn og voksne. Barna lærer med kroppen og alle sansene. Barnas hjerne utvikles gjennom bevegelse og stimulering. Det fysiske miljøet inne og ute kan fremme læring, utvikling og samhandling mellom barna.

Barnehagens læringsmiljø kjennetegnes ved lyttende, omsorgsfulle og reflekterende voksne. Barns nysgjerrighet, interesser og spørsmål danner grunnlaget for læringsprosesser og aktiviteter. Barn kan mer og får til mer enn vi tror bare vi voksne tar oss tid til å lytte og lar dem få muligheter.

Med utgangspunkt i vårt barnesyn og læringssyn har vi laget vårt eget motto for arbeidet med barna:

TRYGGHET – LÆRING – GLEDE

Der voksne er til stede!

5. Voksenrollen

Voksenrollen er av stor betydning for kvalitet og innhold i barnehagen, og det enkelte barns trivsel, læring og utvikling. Personalet skal forstå barns uttrykk og anerkjenne og støtte barnas relasjoner. De skal støtte og fremme enkeltbarns og barnegruppens sosiale ferdigheter ved å utfordre, legge til rette for medvirkning, motivere og stimulere til lek og læring. Rammeplanen fremhever at personalet skal være aktive, tydelige og fremme et godt sosialt miljø. De skal være varme og støttende voksne som setter tydelige grenser for barna. Dette krever sensitive voksne som er bevisst sin væremåte og er ansvarlig for de positive relasjonene. Pedagogisk ledelse og kontinuerlig refleksjon og endring av egen praksis er av avgjørende betydning for å sikre og videreutvikle kvaliteten i barnehagen.

Dette skal personalet gjøre:

- Være imøtekommende og vise glede over å se barn og foreldre
- Delta aktivt i barnas lek, være interessert, støtte og oppmuntre barnet
- Observere lek og samspill
- Ta barna med i planlegging og vurdering
- Være tilgjengelig, til stede og følge opp barnas initiativ
- Forebygge og ta ansvar for å stoppe uønsket atferd
- Ha hensiktsmessig stemmebruk
- Gi tilbakemeldinger til kollegaer

6. Barns medvirkning

Å erfare medvirkning vil gi en kompetanse som man får bruk for resten av livet. Barnehagen skal være et inkluderende fellesskap og fremme demokrati, der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med dets alder og modenhet, og det krever ansatte som ser, hører og involverer seg i det barna er opptatt av. Medvirkning fordrer et menneskesyn der vi anerkjenner individene, og gir barna rom – både fysisk og psykisk – for å uttrykke seg og virke/samhandle med andre. Vi har en forpliktelse til å få frem barns synspunkt, og la det de uttrykker få konsekvenser for det pedagogiske arbeidet.

I barnehageloven (2022, §3) står det at alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn.

For å fremme barns medvirkning skal vi:

- Lytte aktivt til barnas verbale og nonverbale uttrykk og ta de på alvor.
- Ta hensyn til barns beste i handlinger og avgjørelser
- Gi barna tid til å uttrykke seg, lytte og mulighet til å se andres perspektiv
- Følge opp avtaler vi har inngått med barna

- Gjennomføre barnemøter. Barna skal få erfare at de har et medansvar for fellesskapet
- Veilede barna til å forstå at de ikke alltid kan få gjennomslag for sine behov
- Ta barnas følelser på alvor og gi barna mulighet til å regulere egne følelser
- Ta barnas meninger på alvor i konflikter og hjelpe dem å komme frem til en løsning
- Ha barnesamtaler med 5 åringene om trivsel og vennskap om høsten. Og barnesamtaler med 4 åringene om våren

7. Læringsmiljø

Læringsmiljøet i barnehagen består av de kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene i barnehagen som har betydning for barns utvikling, lek og læring. Personalet skal ha kunnskaper, ferdigheter og evner til å skape gode og trygge læringsmiljø. Barnehagen skal legge et godt grunnlag for barnets fysiske og psykiske helse, og i samarbeid med hjemmet gi barnet verktøy til å stå rustet til å møte verden og oppleve livsmestring.

Dette skal personalet gjøre:

- Sørge for et trygt og godt barnehagemiljø, hvor barna får oppleve å være betydningsfulle for fellesskapet
- Se og trygge hvert enkelt barn og gi mestringsglede
- Følge opp barns undring og nysgjerrighet
- Gi barna bevegelsesglede gjennom lek, musikk og motoriske aktiviteter
- Gi barna matglede og sunne helsevaner
- Gi barna «verktøy» til å ta vare på seg selv og sette grenser for egen kropp ved blant annet ved å bruke nettressursene «Æ e mæ» og «Jeg vet.no» som skal forebygge vold og seksuelle overgrep
- Tilrettelegge det fysiske miljøet både inne og ute slik at det stimulerer til lek og samspill
- Rydde frem forslag til aktiviteter og ulike lekemiljø som fremmer lekelyst

7.1. Barnehagens arbeid for et trygt og godt barnehagemiljø

Barnehagen jobber forebyggende mot mobbing og formidler grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar.

Barnehagen har gode rutiner for å følge med, og være til stede for barna. Askøy kommune har et felles kvalitetssystem for håndtering av hendelser knyttet til uønsket adferd. Personalet har fått opplæring i arbeidet med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og uheldige samspillsmønstre ved bruk av verktøyet «Sammen mot mobbing i barnehagen».

Barnehagen jobber forebyggende mot mobbing og formidler grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar.

I barnehageloven heter det at barnehagen skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag. Alle som jobber i barnehagen, har en plikt til å følge med på hvordan alle barna i barnehagen har det. De skal gripe inn hvis barn utsettes for krenkelser. Dette kan for eksempel være utestenging fra lek, plaging, mobbing, vold eller diskriminering. Hvis en voksen vet om, eller tror at et barn blir mobbet, plaget, eller på andre måter ikke har det bra, skal hun eller han alltid:

- Gripe inn og stoppe krenkelsen med en gang
- Si ifra til styrer i barnehagen
- Undersøke hva som har skjedd
- Sette inn tiltak, og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø

Vi bruker kvalitetssystemet til «Sammen mot mobbing». Vi har utarbeidet vår egen kvalitetsplan og følger rutiner og maler som er utarbeidet. Det blir holdt barnemøter minst to ganger i måneden på hver avdeling med temaer knyttet til sosialt samspill mellom barna i barnehagen. Tema blir drøftet og snakket om på personalmøter og avdelingsmøter og alle nytilsatte får opplæring i standarden.

Ved all mistanke eller kjennskap til om et barn/gruppe barn ikke har det trygt og godt, blir registrert på egne skjema. I tilfeller der et barn/gruppe barn ikke har det trygt og godt, utarbeider personalet en egen plan for tiltak og oppfølging.

Hva	Når	Ansvar	Vurdering/merknad
Status og arbeidsområder	Planleggingsdag og personalmøter	styrer	Gjennomgang av Sammen mot mobbing
Avdelingsmøter	2 høst og 3 vår sept-nov-jan-mars-mai	Pedagogisk leder	Drøfter sentrale arbeidsoppgaver
Plan for tilsyn med barna	Innen oktober	Pedagogisk leder	I situasjoner hvor det kan forekomme mobbing og andre negative handlinger
Utarbeide felles regler for det sosiale samspillet	Utarbeides høst -revideres vår	Pedagogisk leder	
Samlingsstund/ barnemøte	Minimum 2 ganger pr. mnd.	Pedagogisk leder	Tema er sosialt samspill
Undersøkelse om stor navnekarusell	Minimum en gang pr. halvår – ved behov	Pedagogisk leder	

Liten navnekarusell			
Ukeregistrering av negative handlinger	Ukentlig	Pedagogisk leder	Barnehagen har utarbeidet egne reviderte skjema
Temamøte- drøfting, refleksjon og erfaringsdeling	Personalmøte februar/mars	styrer	Husk referat
Evaluering av arbeidet fra «sammen mot mobbing»	Pedagogisk ledermøte, mai	styrer	
Evaluering av barnehagens bestemmelser og personalets plikter	Pedagogisk ledermøte mai,	styrer	

Figur 3: Årshjul, barnas psykososiale miljø

7.2. Omsorg

Omsorg er sentralt for barnas trivsel og utvikling i barnehagen. Barna skal bli sett, forstått og respektert. Personalet gir barna hjelp og støtte gjennom omsorgsfulle handlinger i hverdagen, der barna igjen får erfaringer med å vise omsorg for andre.

Dette skal personalet gjøre:

- Møte barn og foreldre om morgenen med et smil og vennlige ord. Om ettermiddagen forteller en litt om barnas dag i barnehagen
- Primærkontaktene skal bli ekstra godt kjent med og har et spesielt oppfølgingsansvar for enkelt barn og foreldre ved tilvenning og oppstart
- Sørge for at barna får dekket sine behov for mat, drikke, hvile, aktivitet og samspill
- Trøste, støtte eller gi utfordringer til barna
- Oppfordre barna til å vise empati og omsorg for hverandre
- Oppsøke hjelpeapparatet ved behov for veiledning eller annen hjelp til barnet, barnegruppen eller avdelingen
- Forebygge, avdekke og håndtere krenkelser og mobbing
- Støtte og veilede barna til å se andre, vise omsorg og inkludere hverandre i lek og samspill

7.3. Danning

Danning bidrar til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i et demokratisk fellesskap. Barna skal få støtte til å utvikle kritisk tenkning, evne til å yte

motstand og handlingskompetanse. Danning hører naturlig sammen med omsorg, lek og læring og skjer i samspill med omgivelsene og menneskene rundt en.

Dette skal personalet gjøre:

- Være gode rollemodeller for barna og eksempelvis si hei og ha det, vente på tur, dele m.m.
- La barna få oppgaver som å dekke bord og rydde
- Oppfordre barna til å hjelpe hverandre
- Rose og fremheve når barna gjør eller sier positive ting
- Lese bøker, ha samtaler eller rollespill som handler om å være sammen. La barna komme med innspill og forslag til løsninger
- Legge til rette for lekegrupper. Være støttespiller i leken og passe på at alle barn får delta i fellesskapet
- Oppfordre barna til å si hva de tenker og mener om det de opplever i barnehagen
- Støtte og ta på alvor når barna kommer med sine synspunkter og innspill i lek og samlinger samtidig som de blir oppfordret til å lytte til andre

7.4. Lek

Leken har en sentral plass i barnehagedagen. Den er en frivillig aktivitet og har en verdi i seg selv. Barna leker fordi det er morsomt og skaper mening.

Leken er og en arena for læring. I leken bearbeider barna opplevelser og inntrykk og det bidrar til at barna utvikler seg og lærer mens de leker.

Dette skal personalet gjøre:

- Settes av nok tid til lek både inne og ute
- Observere leken for å se hvilke roller barna har/får, om de har de lekeferdighetene som trengs for å delta i leken
- Delta i lek for å veilede, støtte og lære barn lekeferdigheter
- Gi nye impulser til leken med opplevelser som barna bearbeider på sin måte; bøker, sanger, turer, filmer, aktiviteter m. m
- Tilrettelegge og variere det fysiske miljøet for lek. Vi har et lekemiljø som inspirerer til lek, fantasi og kreativitet
- Organisere lekegrupper for å legge til rette for vennskap og samhold
- Bruke lek, dramatisering og humor i samlinger og planlagte aktiviteter

7.5. Læring

Læring bidrar til at barna vokser og utvikler seg som frie, opplyste, selvstendige og ansvarlige personer. Barna leker og lærer hele tiden. Læring skjer alltid i samspill. Barna lærer ved at vi eksperimenterer, leser, ser bilder, musikk, teater, leker og samhandler med andre barn og voksne. Barn lærer best gjennom egne erfaringer. De voksne må observere og kartlegge det

enkelte barns utvikling og tilrettelegge/stimulere til videre utvikling. Hjernen utvikler seg best gjennom å bruke kroppen aktivt og stimulere alle sansene.

Dette skal personalet gjøre:

- Tilrettelegge for lek, samlinger og samhandling i mindre og større grupper
- Tilføre nye elementer i leken og oppfordre barna til å prøve nye ting
- Samtale med barna og benevne i hverdagssituasjoner som stell, garderober og måltid
- Undre seg sammen med barna og oppfordre barna til å sette ord på tanker og idéer
- Legge til rette for bruk og utforsking av ulike verktøy
- Gi barna god mestringsfølelse og undre seg sammen med barna
- Tilrettelegge for og oppfordre barna til å bruke kroppen ved bl.a. å gå på turer i ulendt terreng og ha ulike aktiviteter både inne og ute
- Stimulere til bruk av alle sansene

7.6. Språk og kommunikasjon

Barna skal få oppleve glede og mestring i kommunikasjon og samspill med andre barn og voksne.

Språkkompetansen er viktig både for barnets liv her og nå og de mulighetene barnet har i fremtiden. Det er viktig å ha et godt språk som gir en god forutsetning for at barnet skal kunne delta i lek og samspill med andre, utvikle vennskap og som grunnlag for læring. I vår barnehage vil barna møte ulike språk, språkformer og dialekter.

Dette skal personalet gjøre:

- Legge til rette for språkgrupper
- Være en god samtalepartner for barnet. Støtte, benevne og lytte til barnet.
- Dele kompetansen med det øvrige personalet
- Dele opplevelser sammen med barna er viktig for utvikling av fantasi og kreativitet
- Forsterke barnas inntrykk og opplevelser med å bruke dagtavle, konkreter og tegn i samlingsstunder, ved høytlesing og rutinesituasjoner
- Spille spill, for eksempel lotto og memory der både barn og voksne benevner
- Bruke bilde og tekst utenpå lekekasser og på rommene
- Bruke nettbrett og smartboard som et supplement til bøker og spill
- Observere barnas språkutvikling og sette i gang tiltak ved behov
- Være god språklig rollemodell gjennom hele dagen

7.7. Mangfold, likeverd og likestilling

Barnehagen skal bidra til at barna møter og skaper et likeverdig, mangfoldig og likestilt samfunn. Personalet skal bidra til at barna uansett funksjonsnivå, alder, kultur, kjønn og familiebakgrunn får oppleve trivsel, livsglede og mestring, og at de er betydningsfulle og

verdifulle for fellesskapet i barnehagen. Barnehagen skal bidra til at møter og er med på å skape et likestilt samfunn, der alle barn har like muligheter til å bli sett og hørt, og oppmuntret til å være deltakende. Barnehagen skal legge opp til omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet. Dette vil igjen gi grunnlag for barnets trivsel, glede og mestring.

Dette skal personalet gjøre:

- Samtale med barna om følelser og om hvordan vi skal være med hverandre
- Bruke sang, musikk, rim, regler og eventyr som utgangspunkt for felles opplevelser og samhold
- Være bevisste og kjønnsnøytrale om hva vi sier og hvordan vi benevner ulikt lekemateriell og utstyr
- Ha aktiviteter og samtaler som inkluderer alle barn, der vi sammen med barna kan undre oss over ulikheter og mangfold i barnehagen
- Synliggjøre et mangfold av ulike familieformer og trygge barnas identitet. I juni har vi mangfoldsuke hvor vi fremmer tema spesielt
- Vise at alle barn er like mye verdt, at alle har rett til å være seg selv og at alle barn har rett til å elske den de vil. Ingen barn skal diskrimineres i barnehagen

7.7.1 Tilrettelegging for barn som trenger ekstra støtte

Barnehagen skal sørge for at alle barn, også de som trenger ekstra støtte, tidlig får den hjelpen de trenger for å gi dem et likeverdig og inkluderende tilbud. Barn kan trenge ekstra støtte for korte eller lengre perioder.

Dette skal personalet gjøre:

- Tilpasse det allmenn pedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger
- Observere og kjenne barna godt og eventuelt i samarbeid med foreldrene henvise barn videre. Dette kan være vansker med språk, motorikk, atferd eller samspill
- Ta kontakt med hjelpeinstanser anonymt eller med navn etter samtykke fra foreldrene for å få råd til å gi barnet den riktige hjelpen
- Bruke mye sang og musikk som er en god innfallsvinkel for de fleste barna
- Gi ekstra støtte og veiledning slik at barnet deltar i lek og fellesskap med andre barn
- Bruker dagtavle, handlingsrekker, konkrete og bilder som støtte
- Forsterker med tegn der det er behov

8. Bærekraftig utvikling

I dag står vi alle ovenfor en rekke miljøutfordringer. Barna hos oss må få lov å være med å bidra til å skape et bedre miljø. Barna kan en del om temaet. De sier f.eks. at det ikke er lov å kaste boks i naturen, og at papiret skal i papirbosset. Barna skal gjennom livet lære seg å

ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen har en viktig oppgave med å fremme verdier, holdninger og handlinger for hva vi kan gjøre for å få til et mer bærekraftig samfunn. Barna skal få dekket sine grunnleggende behov, men samtidig er det viktig å ta vare på verdiene vi har for fremtiden.

Vi skal hjelpe barna til å forstå at det vi gjør i dag kan ha konsekvenser for fremtiden. Vi skal gi barna opplevelser i naturen, slik at de føler tilhørighet og har et ønske om å bevare og ta vare på naturen.

Dette skal personalet gjøre:

- Oppfordre barna til å sortere plast, papir og mat i egne beholdere
- Ikke kaste boss ute i naturen, rydde opp etter seg selv på tur o.l.
- Ha med ekstra pose og hanske på tur til bospilking
- Oppfordre barna til å ha et bevisst forhold til eget forbruk
- Ta vare på og rydde både bøker, spill og leker inne og ute
- Gjøre barna oppmerksom på at ødelagte leker og annet utstyr ikke alltid kan erstattes

9. Progresjon

Vi legger til rette for at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve mestring utfra egne forutsetninger.

Progresjonen i arbeidet ligger i hvordan vi møter enkeltbarnet og barnegruppene, hvordan vi bearbeider det pedagogiske innholdet, metodevalg, hvilke leker og materiell vi tilbyr, og hvordan vi utformer og legger til rette det fysiske miljøet. Det vil også være progresjon i hvordan vi arbeider med de ulike fagområdene. Barna skal få ulike utfordringer tilpasset erfaringer, interesser og ferdigheter, både på gruppe- og individnivå.

Barnehagen gir barna grunnleggende kunnskap (på sentrale og aktuelle områder). Vi skal støtte barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barnehagen sikrer progresjon både på gruppenivå, individnivå og innenfor alle barnehagens områder.

Tiltak:

- Aldersinndelte avdelinger der det fysiske miljøet, leker, utstyr og det pedagogiske opplegget er tilpasset barna på avdelingen
- Grupper på tvers av avdelingene
- Felles aktiviteter som brannvernuke, Forut, samisk uke, og andre aktiviteter tilpasses alle barna ved at de har noe sammen og noe for seg selv i gruppen. Førskolegruppen har flere aktiviteter og arrangementer som er bare deres. Se under kapittel om overgang barnehage-skole

- Turer utenfor barnehagens område tilpasses barnas behov og mestringspotensiale
- Vi bruker observasjonsskjema «Alle Med» for å observere barnas utvikling og progresjon. Barns utvikling er tema på alle foreldresamtaler.

10. Digital praksis

Barn i alderen 0 – 6 år er en del av et mangfoldig digitalt univers. Teknologiske verktøy er daglig i bruk rundt barna og av barna. En av barnehagens oppgave er å forberede barna på den virkelighet de vil møte på skolen og som voksne. Barna skal oppleve at digitale verktøy er en kilde til å leke, utforske, lære og skape noe gjennom digitale uttrykksformer. Barna skal samtidig utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern.

Digitale verktøy kan flettes inn i flere av aktiviteter vi har i barnehagen, og skal komme i tillegg til andre uttrykksformer som å samtale, synge, lese, tegne og lekeskrive med blyant, farger, maling på papir. Spill og puslespill skal også foregå både med brettspill og på pc/nettbrett/smartboard. De voksne må ha et bevisst forhold til tidsbruken av digitale verktøy. Digitale verktøy skal ikke erstatte barnas egen lek eller aktivitet.

Barnehagen abonnerer på «Salaby» som er en digital pedagogisk nettside med mange forskjellige aktiviteter.

Digital praksis:

- Se på bilder/film, høre sang og musikk på PC/smartboard
- Høre på lydbok
- Spille pedagogiske spill tilpasset alder
- Søke på internett og finne bilder og informasjon
- Utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy med barna
- Være med å skrive ut bilder
- Digital dømmekraft

11. Fagområdene

Rammeplanen beskriver 7 fagområder som barna skal få kjennskap til i løpet av året. Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt, men vil sjeldent opptre alene. Flere fagområder vil som oftest være representert samtidig i samlinger/grupper og i forbindelse med ulike aktiviteter både inne og ute. Arbeidet i barnehagen tilrettelegges ut fra barnas alder og modenhet. Det gjelder også i arbeidet med fagområdene.

11.1 Kommunikasjon, språk og tekst

Arbeid med dette fagområdet skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna få leke med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

Personalet skal:

- Være lydhør for barnas ytringer og gi respons
- Legge til rette for at barna kan lytte til ulike lyder og til hverandre
- Ha dagtavle på alle avdelinger
- Bruke tegn til tale som støtte til talespråket og sang
- Ha bøker tilgjengelig, lese bøker og lytte til lydbøker
- Ha månedens rim og regle med eller uten tegn
- Bruke takt og rytme i det pedagogiske arbeidet
- Benevne ord og begreper ved blant annet stell, måltid, garderobesituasjonen og ved matlaging
- Bruke konkrete i samlinger og presentasjoner av nye bøker
- Legge til rette for at barna kan lære enkle ord, begreper og sanger fra ulike kulturer

11.2 Kropp, bevegelse mat og helse

Gode vaner tilegnes i barnehagealder, barna skal få oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal bli kjent med kroppen sin og utvikle bevissthet om egne og andres grenser. Barna skal få mulighet til å sanse, opplev, leke og lære.

Personalet skal:

- Sørge for at barna blir kjent med egen kropp og kan sette ord på ulike kroppsdelene
Legge til rette god balanse mellom hvile og aktivitet på avdelingene
- Tilrettelegge for glede og mestring gjennom at barna får allsidige bevegelseserfaringer
- Gi barna varierte opplevelser, som å gå på tur i nærmiljøet og i skog og mark
- Bruke dans, sangleker og drama sammen med barna
- Legge til rette for å bruke hinderløyper både inne og ute, bruke Klatreskogen
- Sørge for at barna får erfaring med finmotoriske aktiviteter
- Utfordre barna til å mestre selv
- Sørge for gode hygienerutiner, barna skal vaske hender ved ankomst til barnehagen, før mat og etter toalettbesøk
- Tilby sunn og variert mat til lunsj, alltid ha innslag av fiskepålegg og grønnsaker til smøremåltidene. Oppfordre barna til å smake på ulik mat

11.3 Kunst, kultur og kreativitet

Barna skal få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former. Barna skal være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk, disse skal gjenspeile et mangfoldig samfunn.

Personalet skal:

- Tilby barna et variert utvalg av formings- og konstruksjonsmateriell
- Følge barnas innspill og initiativ til kreativitet og stimulere til videre utforskning
- Legge til rette for at barna får erfaringer med drama og er aktive deltakere i samling og andre aktiviteter
- Tilrettelegge for at barna får være med å lage kulisser og utstyr til dramatiseringer
- Bruke ulike leker og aktiviteter fra barnekulturen
- Legge til rette for å synge sanger og danser til musikk fra ulike kulturer og sjangre
- Ta med bygge –og formingsaktiviteter ut
- Gjennomføre egen forestilling for førskolegruppen

11.4 Natur, miljø og teknologi

Barna skal få opplevelser i naturen som fremmer forståelse for naturens egenart, for å verne om naturen og bidra til bærekraftig utvikling. Barna skal bli glade i naturen og få erfaringer med å oppholde seg i naturen til alle årstider.

Personalet skal:

- Tilrettelegge for at vi bruker naturen i og utenfor barnehagen og gjøre barna oppmerksomme på endringer i naturen
- Legge til rette for ulike aktiviteter ute som skattekart, turbingo og hinderløype
- Gjøre barna oppmerksom på lyder, lukter og spor i naturen
- Undre seg sammen med barna over ting barna ser og finner
- Bruke internett til å finne opplysninger om det barna er interessert i
- Gjøre eksperimenter inne og ute sammen med barna; vulkan, såpe og farge i vann
- Tilrettelegge for ulike former for konstruksjonslek
- La barna få kjennskap til og erfaringer med nettbrett og ulike digitale verktøy, som lydtklyper

11.5 Antall, rom og form

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og barna skal få utforske og oppdage matematikk i dagliglivet. Barna skal få en lekende og undersøkende erfaring med sammenligning, sortering, plassering, orientering, former og tall. Det handler om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

Personalet skal:

- Oppfordre barna til å sortere og rydde leker både inne og ute
- Sørg for at barna deltar ved tilberedning av mat
- Bruke matematiske begreper sammen med barna for tall, mål, mengde, størrelse og former i hverdagen i hverdagssituasjoner, i samlinger og aktiviteter
- Sørg for at barna blir kjent med plasseringsbegreper som over, under, mellom, foran, bak, først, sist osv.
- Telle sammen med barna, 1-5 for de yngste og 1-10 for de eldste
- Bruke sanger, sangleker og digitale verktøy for at barna skal bli kjent med ulike matematiske begrep
- Gi barna erfaringer med bevegelse i små og store rom

11.6 Etikk, religion og filosofi

Fagområdet handler om barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barna skal få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn. Vi skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers levesett. Barna skal få formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar.

Personalet skal:

- Lære barna å ha respekt for dyr, fugler og insekter
- Gi barna mulighet til å lytte etter lyder ute og undre seg over hva som lager lydene
- Snakke om likheter og ulikheter mellom barna i barnehagen, ulike kulturer, familiesammensetninger, språk og kjønn med mer.
- Undre seg sammen med barna over barnas spørsmål og utsagn
- Hjelp og støtte barna til å sette ord på ulike følelser og uttrykke ønsker og behov
- Ha søkelys på vennskap, vise respekt for andre og hjelpe barna til å bli inkludert i lek og fellesskap
- Markere religiøse høytider og andre kulturelle tradisjoner

11.7 Nærmiljø og samfunn

Barna skal gjennom medvirkning i hverdagen legge grunnlag for videre innsikt i og erfaring med deltagelse i et demokratisk samfunn. Barna skal få erfaringer med og bli kjent med eget nærmiljø og samfunn. Kulturelt mangfold, ulikt levevis og ulike familieformer er en del av dette fagområdet.

Personalet skal:

- Tilrettelegge for turer i nærmiljø og se på og eventuelt besøke barnas hjem, lekeplasser, gårder, mate endene i Tveitevannet, skolen og kirken
- Legge til rette for at de eldste barna kan reise med buss og besøke biblioteket eller gå på tur andre steder
- Gjennomføre trafikkdag og sykkel dag for førskolebarna
- Sørge for at barna blir kjent med den samiske kulturen
- Sørge for at barna blir kjent med andre mennesker og kulturer blant annet under Forut-ukene
- Snakke om, reflektere og vise barna at alle er viktige for gruppen og fellesskapet

12. Overganger

Barn og foreldre skal erfare at det er en god og trygg overgangsprosess mellom hjem-barnehage, mellom de ulike avdelingene innad i barnehagen, og mellom barnehage-skole. Barnehagen er bevisst på hvordan de sikrer at alle barn får nødvendig tid, støtte og trygghet i overgangene. Foreldre og barnehage samarbeider for at det enkelte barn skal komme styrket gjennom de ulike prosessene.

12.1. Tilvenning

Ved oppstart av nytt barnehageår begynner det flere nye barn i barnehagen. Det er ulikt hvor lang tid barna trenger når de starter i barnehagen for å bli kjent og trygg. Vi skal ha god dialog med foreldre og finner gode løsninger for hvert enkelt barn. Det er også mange barn som bytter avdeling etter sommeren. Det er derfor helt nødvendig å sette av god tid til å bli kjent med hverandre. Personalets rolle og væremåte har avgjørende betydning for hvordan resten av barnehageåret vil bli. Trygge relasjoner fra starten kan legge grunnlag for god trivsel, utvikling og at barnet får mange gode opplevelser i barnehagen.

Dette skal personalet gjøre:

- Sende velkomstbrev til barnas foreldre med informasjon om oppstarten
- Ha foreldremøte for de nye foreldrene før sommerferien
- Primærkontakten tar imot barnet og foreldrene den første dagen og er tettest på barnet spesielt i den første tiden
- Fordele barn og voksne i grupper
- Oppfordre foreldrene til å sette av minst 3 dager og helst lengre tid til å bli kjent med barnehagens rutiner og de voksne på avdelingen. Foreldrene må være den trygge basen for barnet når det blir kjent med omgivelsene og de andre barna og personalet
- Bruke nødvendig tid til å bli kjent og skape en god og trygg relasjon med barnet og familien
- Sørge for at foreldrene blir invitert til en startsamtale like før eller rett etter oppstart

12.2. Overgang fra avdeling til avdeling

Barna mellom 1 og 2 år begynner på småbarnsavdeling og flytter vanligvis over til storbarnsavdeling etter sommerferien det året de fyller 3 år. Vi ønsker at overgangen skal bli så trygg så mulig og har plan for hvordan dette kan gjøres fra januar/februar.

Dette skal personalet gjøre:

- Besøke avdelingene nede sammen med barna fra avdelingen oppe. Barna bli kjent med rommene og lekene og får være med i lekegrupper eller på tur
- Sørge for at barna fra stor avdeling kommer opp på besøk for å leke med barna som skal starte nede
- De pedagogiske lederne utveksler nødvendig informasjon for at personalet på ny avdeling skal få god informasjon før overgang til ny avdeling
- Før ferien blir foreldrene informert om hvor barna skal begynne når de kommer tilbake etter sin sommerferie. Gruppesammensetningen og vennskap er avgjørende for hvilken avdeling barnet skal starte på. Det er ikke automatikk i at søsken/familie kommer på samme avdeling. Barnehagen har mange ulike hensyn å ta. Hensynet til gruppen, barnets beste og hvert enkelt barns behov for å høre til i fellesskapet vektlegges i stor grad.

12.3. Overgang fra barnehage til skole

Barnehagen samarbeider med foreldre og skolen og legger til rette for at barna får en trygg og god overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning. De skal oppleve glede med å begynne på skolen, og at det er en sammenheng mellom barnehage og skole.

Vi legger til rette for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter, som gir et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barna får avslutte sin barnehagetid på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. De blir kjent med hva som skjer i skolen før de begynner der.

I Askøy kommune har vi en handlingsplan og en rutine som skal sikre et godt samarbeid mellom barnehagen og skolen. Dette omhandler blant annet utveksling av informasjon, samarbeid om felles arrangementer, besøksdager på skolen, samt pedagogisk arbeid knyttet til siste året i barnehagen.

Vi samarbeider med Tveit skole om en god overgang til skolen.

I september hvert år har Tveit skole og de omliggende barnehager et møte der vi blir enig om ulike treffpunkt i løpet av året. Vi blir også invitert til samarbeidsmøter på andre skoler dersom vi har barn som skal begynne der.

Førskolebarna på Revestuen og Harestuen møtes 2-3 ganger i uken der de jobber med ulike tema/områder hentet fra «Lese- og skriveglede» som er et vedlegg til handlingsplanen: Siste året i barnehagen.

- Vennskap/rollelek
- Fin- og grovmotorikk
- Begreper
- Auditiv trening (lyttetrening)
- Rytme

Mange av disse temaene jobber vi like mye med ute som inne.

Foreldrene til førskolebarna vil få egne informasjonsskriv om innholdet i førskolegruppen.

Gruppen vil ha noen aktiviteter som bare er deres:

- En forestilling i løpet av året som de viser først for de andre barna og deretter for sine foreldre.
- Fadderbesøk (elever i 5.trinn) fra Tveit skole kommer på besøk på våren for å lese for barna og leke med dem
- Idrettsdag sammen med førskolebarn fra mange andre barnehager på Askøy
- Trafikkdager
- Besøke skolen og SFO
- Avslutningsfest
- Tilbud om vanntilvenning i regi av Bergen vest svømmeklubb

13. Dokumentasjon- og vurderingsarbeid

Barnehagen er en lærende organisasjon som til enhver tid utvikler kvalitet innen barnehagens innhold og oppgaver. Personalet er innovative, søker ny kunnskap, og lærer av hverandre.

Ved å sette ord på og reflektere over egen praksis i samspill med barna, vil personalet ha grunnlag for å kunne vurdere om praksis innfrir rammeplanens målsettinger og krav.

Barnehagen er et profesjonsfaglig fellesskap der alle ansatte reflekterer over formål, verdier, innhold og oppgaver, der faglige og etiske problemstillinger inngår. Personalet arbeider med å sette mål, innhenter informasjon, vurderer og analyserer, planlegger og justerer kursen ved behov.

13.1. Barnehagen som lærende organisasjon

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Alle barnehager skal utarbeide en årsplan som skal være et arbeidsredskap for personalet og dokumentasjon for barnehagens valg og begrunnelser. Barnehagen skal også kommende år delta i REKOMP, regional ordning for kompetanseheving frem til 2024. Formålet med REKOMP er at utviklingsarbeidet bidrar til at de nasjonale målene for barnehagen nås ved at:

- alle har et godt og inkluderende læringsmiljø
- barn og unge som har behov for det, får den hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- de ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- alle lykkes i opplæringen og utdanningen
- kollektiv kompetanse i barnehagene styrkes ut fra lokale behov gjennom samarbeid med universitet og høyskole

Tema for satsingsområde er et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning.

NLA-høyskolen er vår samarbeidspartner i prosjektet.

Dette skal vi gjøre:

- Ha planleggingsdag eller personalmøte ca. 1 g. i mnd. der ulike tema i årsplanen blir planlagt og vurdert. Her utveksles erfaringer fra arbeidet på avdelingene eller i gruppene. Felles retningslinjer gjennomgås og ev revideres. Avdelingene i samme etasje samarbeider om felles planer og rutiner
- Ha avdelingsmøter 1 gang i uken der barnas trivsel er tema og det legges planer for kommende uke og måned
- Gjennomføre pedagogisk ledermøte en gang i uken der lederne sammen lager felles planer, utveksler erfaringer, vurderer arbeidet og tar opp ulike utfordringer. Pedagogisk leder møtet er en arena hvor styrer, og pedagogiske ledere kan reflektere over ulike lederoppgaver i barnehagen. Pedagogiske ledere skal ta del i ledelse- og beslutningsprosesser som omhandler hele barnehagen
- 2 ganger i året fyller pedagogisk leder ut i samarbeid med personalet på sin avdeling et periodevis tilbakemeldingsskjema. Her beskrives det hvordan vi arbeider på avdelingene og hva som gjøres for å endre praksis. Tilbakemeldingene blir sak på pedagogisk ledermøte
- Medarbeidersamtale og trivselssamtale med styrer
- Personalet har «makkersamtaler» der de vurderer sin egen og den andres rolle i leken ute eller inne. Her brukes et fast skjema
- Delta på ReKomp, dette er regjeringen sin satsning på kompetanseutvikling i barnehager. ReKomp skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling
- Deltar på kurs og fagsamlinger som Sektor barnehage arrangerer eller andre kurs som er aktuelle
- Utarbeide handlingsplan etter foreldreundersøkelsen som presenteres for SU. Denne planen tas med når ny årsplan skal lages
- Årsplanen presenteres på foreldremøtet og foreldrene oppfordres til å komme med innspill
- Samarbeidsutvalget godkjenner årsplanen

13.2. Dokumentasjon og vurdering

Dokumentasjon skal inngå som en naturlig del av arbeidet i barnehagen. Dokumentasjon gir barna bekreftelse på opplevelser og gir foreldrene innsikt i barnas hverdag. Dokumentasjon skal også vise barnas trivsel og utvikling og brukes som grunnlag for å tilpasse og videreutvikle det pedagogiske arbeidet. Når vi dokumenterer arbeidet vårt, må vi være bevisst på å behandle personopplysninger i tråd med personopplysningsloven og oppbevare personlige opplysninger i låst arkiv. Vi vurderer jevnlig det pedagogiske arbeidet, for å sikre at alle barn får det tilbudet de har rett på.

Dokumentasjon og vurdering hos oss er:

- Barna har egen perm med bilder, tegninger og tekst som viser deler av barnas barnehagehverdag
- Tekst og bilder sendes i Vigilo til foreldre
- Bilder av aktiviteter vises på barnehagens facebookside
- Månedsbrev og månedsplan fra avdelingene finner foreldre i Vigilo
- Vi bruker vurdering og observasjonsskjemaet «Alle Med» i forkant av foreldresamtaler. Ved behov kan vi bruke andre observasjonsverktøy. Tilbakemeldinger fra foreldre dokumenteres bl.a. etter foreldresamtaler og brukerundersøkelsen.
- Vi følger rutiner og prosedyrer i «Sammen mot mobbing»
- Felles refleksjon over det pedagogiske arbeidet
- Årsplanen vurderes på våren i personalgruppen og på foreldremøte
- Jevnlig vurdering av barnehagens dokumenter og planer i Compilo

14. Samarbeid

Barnehagen legger til rette for et godt foreldresamarbeid. Foreldre skal få medvirke i den individuelle tilretteleggingen av barnets tilbud og i barnehagens arbeid. Sammen skal vi skape en god dialog basert på trygghet og tillit, som er avgjørende for barnas trivsel og utvikling. Dette forutsetter god informasjon og innsikt. Informasjonen gis i daglig kontakt, månedsplaner, foreldresamtaler og foreldremøter. Vi bruker Vigilo som kommunikasjonsplattform. Foreldre bidrar og til medvirkning gjennom den årlige foreldreundersøkelsen, som er av betydning for barnehagens videre kvalitetsutvikling.

Barnehagen har et Samarbeidsutvalget (SU) som skal sikre samarbeid mellom barnehagen og foreldrene. Styrer sørger for at saker av viktighet for barnehagens innhold og virksomhet forelegges SU. Utvalget består av representanter fra foreldre og personalet i likt antall, samt en representant fra eier. Styrer møter og har uttalerett. Barnehagens foreldreråd består av alle foreldre. Foreldreråd og SU er viktige samarbeidsorgan for å ivareta fellesinteresser i foreldregruppa, og sikre medvirkning i barnehagens arbeid.

Barnehagen samarbeider med ulike instanser om barns oppvekst og utvikling. Personalet som arbeider i barnehagen, har taushetsplikt. Opplysninger om private og personlige forhold blir ikke gjort kjent for andre. Samarbeid om enkeltbarn avklares med foreldre før kontakt med andre instanser.

14.1. Foreldresamarbeid og medvirkning

Barnas foreldre er viktige samarbeidspartnere for at barnet skal få en så god hverdag og utvikling som mulig. Vi ønsker at foreldrene skal være så trygge at de deler nødvendig informasjon som er viktig for barnehagen å kjenne til. Vi ønsker også at de kommer til oss med bekymringer for barnet eller har spørsmål/innspill til personalet om ting som skjer i barnehagen.

Alle barnehagene i Askøy kommune gjennomfører en startsamtale med alle nye barns foreldre. Her inviteres foreldrene til å fortelle om barnets start i livet, oppdragelse, psykisk helse, rusmidler og økonomi. Foreldrene bestemmer selv hvor mye de vil fortelle. Opplysningene som kommer frem under samtalen oppbevares i låsbart arkiv og deles kun med de som trenger det for å gi barnet en god oppfølging.

Dette skal personalet gjøre:

- Arrangere foreldremøte på våren før barna begynner. Her blir det gitt informasjon om aktiviteter og innhold i barnehagen og foreldrene får snakke med pedagogisk leder
- Møte barn og foreldre med et smil hver dag og fortelle litt om barnets hverdag på slutten av dagen
- Ha halvårige foreldresamtaler der barnets trivsel og utvikling er tema. Tema fra foreldreundersøkelsen vil og bli tatt frem
- I god tid før skolestart har vi foreldresamtale om overgang til skole der foreldre og barnehage blir enig om hvilke opplysninger som skal videreformidles til skolen
- Sende ut infobrev hver måned fra etasjen/avdelingen
- Skrive litt fra dagen eller uken på Vigilo
- Jevnlige legges ut bilder fra opplevelser i hverdagen på barnehagens facebookside
- Foreldre får komme med innspill til årsplanen for barnehagen på foreldremøter og i SU
- Legge til rette for et godt samarbeid med foreldrerepresentanter
- Samarbeide og ha god kommunikasjon om arrangementer som dugnad og sommerfest

14.2. Samarbeid andre instanser

Pedagogisk psykologisk tjenester (PPT)

Fastdag: Barnehagen får besøk av sin PPT-kontakt 1 gang i måneden. Her kan personalet drøfte ulike problemstillinger anonymt eller med tillatelse fra foreldre. Utfordringene kan være knyttet til barnehagens rutiner, barns språkutvikling, barnegruppen, atferd, samspill ol. Sakene kan være enkeltbarn eller hele barnegrupper.

Barnehagen kan ta kontakt med PPT for drøftinger angående barnegruppen eller enkeltbarn. Dersom samarbeidet dreier seg om enkeltbarn skal foreldre tas med i denne prosessen, og de skal gi skriftlig samtykke før kontakt med PPT opprettes. Foreldre kan også selv ta direkte kontakt med PPT, men vi oppfordrer til at de samarbeider med barnehagen.

Pedagogiske støttetjenester (PST)

Barn som, ut fra en sakkyndig vurdering fra PPT, er tildelt spesialpedagogiske timer, får denne hjelpen i barnehagen. Hjelp til barn med nedsatt funksjonsevne kan også gis ved å styrke den generelle bemanningen i barnehagen. Avdelingen tilbyr og lavterskeltilbud.

Familiehelsetjenesten

Barnehagen har et samarbeid med Familiehelsetjenesten. Vi har ulik kompetanse om barn og samarbeidet går ut på å utveksle erfaringer og gi råd og støtte til hverandre på et generelt plan.

Barnevernet

Barnehagen har samarbeid med barnevernet. Som en offentlig etat har alle ansatte i barnehagen opplysningsplikt til barnevernet.

Man har og en generell avvergelsesplikt i henhold til straffeloven §§196 og 284 - «gjennom anmeldelse eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen er eller vil bli begått» Avvergelsesplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikten. Dette gjelder f.eks. ved vold, seksuelle overgrep og kjønnslemlestelse.

Origo

Barnehagen samarbeider med Origo Askøy. Origo tilbyr hjelp til barn, unge og voksne når det gjelder psykisk helse, rus, utfordringer i foreldrerollen, vanskelige livssituasjoner med mer.

Ressursteam

Barnehagen har i løpet av året tverrfaglige møter der PPT, barnevernet, helsesykepleier og representant fra barnehagen møtes for å drøfte ulike aktuelle saker.

Barnehagen som opplæringsarena.

Barnehagen er en viktig opplæringsarena for ulike utdanningsinstitusjoner. Man legger til rette for praksis der elever, studenter og lærlinger får prøvd seg i yrket.

15. Barnehagens satsningsområder- tema og årshjul

Hvert år har barnehagen et spesielt fokus på noen utvalgte tema. Det er tema fra Temaplan for barnehagene på Askøy og tema som barnehagene selv ønsker å ha fokus på. Tveit barnehage vil i år ha fokus på vennskap og tilhørighet, friluftsliv og kulturformidling gjennom litteratur og sang. Mer konkret informasjon og innhold for disse temaene blir gitt i månedsplanene fra avdelingene.

15.1. Vennskap og tilhørighet

Vennskap er en viktig del av hverdagen til barna. Gjennom lek og felles opplevelser vil det opprettholdes og dannes nye vennskap på egen avdeling og tvers av avdelingene. Når de voksne er deltakende i leken hjelper de barna til å få gode opplevelser sammen. Lek og vennskap er en viktig del av barnas sosialiseringssprosess. Det handler om å utvikle seg som individ, fungere i gruppe og i samspill med andre. Aktive og tydelige voksne er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Anerkjennelse, trygghet og tillit er grunnleggende elementer for utvikling av sosial kompetanse.

Barnas trivsel og samspillet i barnegruppene vil jevnlig være tema på avdelingsmøter og pedagogisk ledermøter. Alle barn skal kjenne seg som en betydningsfull del av fellesskapet.

Dette skal personalet gjøre:

- Personalet skal observere og være aktive deltakere i barnas lek for å forebygge, stoppe og håndtere konflikter, krenkelser og mobbing
- Bekrefte barnas følelser og støtte dem i møte med andre, både i hverdagen og i mer planlagte aktiviteter.
- Legge til rette for lekegrupper
- Vise glede over å se hvert enkelt barn, være gode rollemodeller, snakke positivt om barn og voksne som ikke er tiltede
- Legge til rette for felles aktiviteter og opplevelser hvor alle barn føler seg betydningsfulle og en del av fellesskapet. Dette kan være fellessamlinger og andre aktiviteter som mange deltar i
- Bruke bøker, sanger og pedagogiske verktøy som vi har tilgang til:
 - Æ e mæ, Bli kjent med følelser
 - Jeg vet.no, mine følelser, ha det fint sammen
 - Jeg er meg! Min meg (Eli Rygg og Margrete Wiede Aasland) Kap.3
 - Bøker om ulike følelser (Anna Fiske)
 - 10 små vennebøker og plansjer, Kaninen og Pinnsvinet (Linda Palm, Lisa Sollenberg)
 - Følelsene, 6 bøker om store følelser (Stephanie Coutuner)
 - Hva gjør du Lucas (Johan B. Bjønes/Åshild Irgens)
 - Hva er følelser (Birte Svatun/Bo Gaustad)

15.2. Kulturformidling gjennom litteratur og sang

I år ønsker vi å fordype oss mer i tema som vi jobber med gjennom hele året: Vennskap, tilhørighet og selvregulering i et fellesskap. I dette arbeidet vil vi bruke de ulike verktøyene som vi har tilgjengelig i barnehagen. Ulike verktøy er nevnt under punkt 14.1. Vennskap og tilhørighet

Barnehageloven sier at: «... barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn opplever glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap» (Barnehageloven §2).

Alle blir farget av den kulturen vi vokser opp med. Sanger og litteratur finner vi i alle kulturer. Barnehagen er representert ved ulike kulturelle bakgrunner. Det vil være naturlig å bruke litteratur og sanger som også representerer andre kulturer enn den norske. Dette året vil vi fordype oss i samisk litteratur i forbindelse med den samiske uken og Forut ukene. I år vil vi lese litteratur fra noen av barnas kulturer representert i barnehagen. Det kan også bidra til å skape interesse for barnas ulike kulturelle bakgrunner.

Barn lærer gjennom egen lek, og barnas lek tar utgangspunkt i erfaringer og opplevelser de får i familien eller i barnehagen. Med ulik bakgrunn og ulike erfaringer er det ikke alltid barna har felles referanserammer. Gjennom litteratur og kultur skaper vi felles referanserammer for lek.

Ved bruk av litteratur og sanger utvikler barn sin forestillingsevne og fantasi, samtidig som de utvikler eget språk og lettere kan forstå det abstrakte. Ved å lytte til muntlig fortelling tilegner barna seg fortellerkompetanse. Barna skal få trening i å følge med på tekst, følge den røde tråden og skape mening ut fra språket.

Barna vil ha tilgjengelig litteratur på avdelingen. Vi vil bruke konkrete, lydbøker, film og dramatisering knyttet til litteraturen vi jobber med.

Barna skal få kunnskap om:

- Kjente og ukjente forfattere og barnesanger
- Kjente karakterer i de ulike bøkene
- Sanger knyttet til bøker og historier

Dette skal personalet gjøre:

- Hente frem sanger og bøker som handler om vennskap og tilhørighet.
- Bruke konkrete og bildestøtte
- Være bevisst på stemmebruk, kroppsspråk og humor ved formidling
- Bidra til at materialet er på plass til man trenger det

	1 -3 år	3-6 år	Sanger	Aktiviteter
August og september	Æ e Me	Æ e mæ	«Gode venner» «Alle trenger en liten venn» – Barnekoret BIM «Kjenner blues» – Kristi Ese «Epler og pærer» og «gulrøtter og poteter» «Høsten kommer»	Turbingo Fallskjerm Ta med en bok/konkreter Hinderløype Plukke søppel
Oktober	Andre kulturer representert i barnehagen Forut – Malawi uke 43-44	Andre kulturer representert i barnehagen Forut - Malawi	Forut sanger dette året «Fader Jakop» «Lille Petter edderkopp» på ulike språk	Følge med på når insektene kommer – hvordan behandler vi dyr
November	Juleforberedelser Forventninger, følelser, ville hverandre vel	Juleforberedelser Forventninger, følelser, ville hverandre vel	«Det snør det snør tiddelibom» «Se nå snør det» «Jeg snører min sekk»	Ta med akebrett på tur
Desember	«Musevisa» (Alf Prøysen)	«Musevisa» (Alf Prøysen) «Snekker Andersen og julenissen» (Alf Prøysen) «Bygda som glemte at det var jul (Alf Prøysen) «24 dager til jul»	«På låven sitter nissen» Musevisa «Julekveldsvise» (Alf Prøysen) «Svart senker natten seg» «Tenn lys»	

Januar og februar	«Geitekillingen som kunne telle til ti» (Alf Prøysen)	«Geitekillingen som kunne telle til ti» (Alf Prøysen)	Tallet 5 Tellesang Dyresanger
Februar Samisk uke (30.jan - 6.febr)	10 små vennebøker	6 bøker om store følelser	Sámiid Ædnan (sang) Stállodánsa (sang)
Mars og april	Våren - påsketradisjoner	Våren - Påsketradisjoner	«Våren kommer» «En liten kylling i egget lå» «Hvor er egget» «Blomster små» «Fløy en liten blåfugl» «Jeg gikk en tur på stien»
Mai	Tema knyttet opp til tradisjoner	Tema knyttet opp til tradisjoner	«Ja vi elsker» «Norge i rødt, hvitt og blått» «Sommer kommer» «Lille Hasse Hare» «Ro, ro til fiskeskjær»

Figur 4: Oversikt over sanger, litteratur og friluftslivsaktiviteter

15.3. Friluftsliv

Rammeplan for barnehagen legger føringer for hva barn i barnehagene skal oppleve. Bruk av naturen som dannelsesarena blir spesielt understreket ved at: «Personalet skal legge til rette for mangfoldig naturopplevelser og bruke naturen som en arene for lek, undring, utforsking og læring». Tveit barnehage har et flott uteområde som blir brukt gjennom hele året til lek, motoriske aktiviteter, dramatisering og temabaserte aktiviteter.

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Ved å være ute vil barn lære seg å bli kjent med naturen. De får erfaring med å kle seg, håndtere vær og vind og ta vare på seg selv og andre. Dette er viktig lærdom for å bli glad i å være ute. Det er også en forutsetning for å bli glad i den naturen som omgir oss og glede seg over klimaet vi lever med. Barnehagen skal fremme livsmestring og helse. Dette er komplekst arbeid som krever aktive og bevisste voksne. I tillegg til å bygge en god fysisk helse gjennom aktiviteter i naturen så vet vi at dette gjør underverker også for vår psyke.

Friluftsliv gir nye og andre sosiale relasjoner enn aktivitet inne. Dette gjelder både mellom barna og mellom barn og voksne. For noen barn kan uteaktiviteten gi mestringsopplevelser som ikke kan oppleves inne.

Barna skal få oppleve å gi omsorg og ta vare på naturen gjennom egne erfaringer og naturopplevelser. Dette vil legge grunnlag for at barna kan forstå at dagens handling har konsekvenser for fremtiden.

Dette skal personalet gjøre:

- Gå tur i nærmiljøet og ta med aktiviteter som for eksempel turbingo, fallskjerm, bøker og konkreter.
- Legge til rette for ulike tradisjoner ut fra årstid, synge og ha arrangementer ute som for eksempel samisk uke.
- Ha god dialog med barna om natur, årstider og hvor viktig det er å ta vare på naturen og dyrelivet. Vi kan for eksempel følge et tre, se forandringer gjennom året og se etter egg i fuglekassen.
- Bruker «Klatreskogen» til lek og dramatisering. Vi har også en kasse med lekedyr og verktøy til snekring.
- Vi skal bruke naturløypen i skogen bak «Klatreskogen», og gi barna gode opplevelser i naturen.

Kontaktinformasjon til barnehagen

Tveit barnehage

Adr.: Kollevågvegen 201, 5310 Hauglandshella

Tlf.: 56 15 53 20

Mail: tveit.barnehage@askoy.kommune.no

Hjemmeside: [Tveit barnehage \(askoy.kommune.no\)](http://askoy.kommune.no)